

Tillsynsplan 2024

Miljö- och stadsbyggnadsnämndens tillsyn enligt miljöbalken m.m.

Diarienummer	Senast uppdaterad	Beslutsinstans	Processägare
M-2023-1026	xxx § xx	Miljö- och stadsbyggnadsnämnden	Miljöchefen

Dokumentets syfte

Syftet med tillsynsplanen är att den ska ge en övergripande bild av tillsynsmyndighetens planerade tillsyn enligt miljöbalken, kemikalielagstiftningen, strålskyddslagen, tobakslagen samt lagen om sprängämnesprekursorer för året 2024. Tillsynsplanen är baserad på behovsutredningen som utreder tillsynsmyndighetens tillsynsbehov för åren 2024–2026.

Dokumentet gäller för

Dokumentet är underlag för tillsyn under 2024 inom ämnesområdet miljö- och hälsoskydd.

Innehållsförteckning

Organisation och samordning	3
Övergripande och mål	3
Hållbarhet	4
Miljö- och klimatprogrammet	4
Klimatanpassningsplanen	5
Opartiskhet	5
Befogenheter	5
Finansiering	5
Resurser	6
Kompetenskrav	6
Rutiner och enhetlighet	7
Tillsyn och kontroll	7
Nationell tillsynsstrategi	7
Om tillsynen inom miljö- och hälsoskydd	7
Tillsynen 2024	8
Hälsoskydd	9
Miljöskydd	9
Förorenade områden	11
Mål om inriktning för kemikalietillsyn	13
Uppföljning	13
Krisberedskap	13
Öppenhet	13
Bilaga 1	14

Organisation och samordning

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden fullgör bland annat kommunens uppgifter inom miljö- och hälsoskyddsområdet enligt 1 § i reglementet för miljö- och stadsbyggnadsnämnden (KS 2021/0297). Det operativa arbetet utförs på delegation av miljö- och hälsoskyddsinspektörer och miljöchef på miljöavdelningen inom miljö- och stadsbyggnadskontoret. De beslut som inte tas på delegation behandlas på nämndsammanträden.

Ett mycket viktigt forum för samverkan är det regionala forumet Miljösamverkan Stockholm som nämnden är medlem i. Inom ramen för detta sker kompetensutveckling för inspektörerna och miljöchef samt erfarenhetsåterföring och deltagande i kompetensnätverk. Inom ramen för Miljösamverkan Stockholm sker även studiebesök, framtagande av gemensamma checklistor och annat stöd i arbetet. För ett sådant pass liten miljöavdelningen är deltagandet i Miljösamverkan Stockholm vital.

Samverkan sker även inom ramen för länsstyrelsens tillsynsvägledning och kunskaps forum inom olika ämnesområden. Detsamma gäller även för myndigheter såsom Folkhälsomyndigheten, Kemikalieinspektionen, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen. Miljöavdelningen deltar även i miljöbrottssamverkan som leds av länsstyrelsen och polisväsendet.

Samverkan och erfarenhetsåterföring sker även mellan miljö- och hälsoskyddsinspektörer inom ramen för Stockholms nordostliga kommuner (SNO). Sedan sker samarbete och erfarenhetsåterföring kring avfall inom ramen för SÖRABs försorg. Nämnden medverkar även i Östra Sveriges Luftvårdsförbund.

Övergripande och mål

Miljöbalkens övergripande syfte är att främja hållbar utveckling som innebär att en hälsosam och god miljö säkerställs för kommande generationer. Naturen har ett skyddsvärde och människans rätt att förändra och bruka naturen är förenad med ett stort ansvar. Miljöbalken tillämpas enligt följande:

- människors hälsa och miljön skyddas mot skador och olägenheter oavsett om dessa orsakas av föroreningar eller annan påverkan,
- värdefull natur- och kulturmiljöer skyddas och vårdas,
- den biologiska mångfalden bevaras,
- mark, vatten och fysisk miljö i övrigt används så att en långsiktigt god hushållning tryggas utifrån ekologiska, sociala, kulturella och samhällsekonomiska synpunkter,
- återanvändning och återvinning liksom annan hushållning med material, råvaror och energi främjas så att ett kretslopp uppnås.

Utöver miljölagstiftningen finns andra mål och riktlinjer som styr prioriteringen av tillsynen och som måste beaktas vid bedömningen av behovet och den senare planeringen i tillsynsplanen.

I Sverige har riksdagen beslutat om ett övergripande generationsmål som lyder: "Det övergripande målet för miljöpolitiken är att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att orsaka ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser." Därutöver finns 16 miljö kvalitetsmål som ska säkerställa att generationsmålet uppfylls. Sveriges miljömål omhändertar nationellt den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

Hållbarhet

Nämnden arbetar inom ramen för tillsynen enligt hållbarhetspolicyn för Danderyds kommun (KS 2021/0427).

De tre dimensionerna av hållbar utveckling: ekologisk, social och ekonomisk hållbarhet måste beaktas. I kommunen innebär de tre dimensionerna följande och utgör grund för de vägledande principerna som läggs fast genom denna policy. Med ekologisk hållbarhet avser kommunen ett resurseffektivt samhälle med minimerad användning av skadliga kemikalier, där naturen har ett skyddsvärde och vår rätt att förändra och bruka den är förenad med ansvar att förvalta den väl. Ett samhälle där livskraftiga ekosystem och invånarnas rekreativmiljöer upprätthålls och utvecklas, och som har god förmåga att förebygga och hantera klimat- och miljömässiga utmaningar. Med social hållbarhet avser kommunen en hållbar samhällsutveckling där grundläggande mänskliga behov uppfylls, för såväl dagens generation som kommande generationer. Ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett gott liv med god hälsa, utan orättfärdiga skillnader, är delaktiga i samhällsutvecklingen och som känner tillit till varandra och till samhällets olika delar. Med ekonomisk hållbarhet avser kommunen ett samhälle där de ekonomiska resurserna används på ett sätt som främjar ekologisk och social hållbarhet, där vi inte skjuter kostnader på framtiden, där företagsklimatet är gott och där invånarnas ekonomiska välfärd främjas bland annat genom goda möjligheter till utbildning, boende och arbete.

I policyn framgår att beslutsunderlag bör belysa och analysera ekologiska, sociala och ekonomiska aspekter, om de är relevanta i ärendet.

Miljöavdelningen har därför ändrat sin mall för tjänsteutlåtanden så att beslutsunderlagen ska belysa dessa aspekter. Generellt kan poängteras att miljö- och hälsoskyddstillsynen i sin natur bidrar till den ekologiska och sociala hållbarheten.

Miljö- och klimatprogrammet

Kommunens miljö- och klimatprogram är indelat i sex områden som bidrar till genomförande av femton av de nationella miljö kvalitetsmålen och elva av de globala hållbarhetsmålen samt de sex prioriterade regionala målen. Kopplat till miljö- och klimatprogrammet finns ett stöddokument för verksamheternas genomförande, här finns förslag till åtgärder och aktiviteter samlade. Nämndens arbete inom ramen för miljö- och klimatprogrammet hanteras årligen. Tid för att kunna arbeta med åtgärderna och aktiviteterna finns med i årets tillsynsplan.

Klimatanpassningsplanen

Inom ramen för klimatanpassningsplanen finns strategin för klimatanpassning för Danderyds kommun 2022–2031 (KS 2021/0417). Strategin beskriver tidsatta anpassningsåtgärder som är framtagna för att mildra eller förhindra effekterna från ett förändrat klimat. De tidsatta åtgärderna inom ramen för miljö- och hälsoskyddstillsynen samt miljöövervakningen är beaktade i denna tillsynsplan. Som exempel kommer en GIS-analys göras 2024 för att utreda konfliktpunkter mellan kartering av förorenade marker och översvänningsrisker. Detta arbete ingår inom ramen för miljöövervakningen.

Opportiskhet

För att säkerställa oportiskhet har Danderyds kommun 2021 beslutat om policy för att undvika mutor och korruption samt regler för visselblåsning och representation (antagen av kommunfullmäktige 2021-12-13 § 154).

Policyn innebär bland annat att myndighetsutövare aldrig ska ge eller ta emot gåvor och förmåner från och till utomstående. Vid anställning och årligen kontrolleras om anställdas bisysslor är godkända i förhållande till myndighetsuppdraget.

Eventuella överträdelser eller misstänkt oportiskhet ska i första hand anmälas till närmaste chef. Om det beroende på situationen inte är möjligt kan frågan tas vidare till förvaltningschef eller kommunjuristen. Anmälningar kan även göras anonymt via kommunens upphandlade visselblåsarfunktion.

Befogenheter

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedriver tillsyn med stöd av miljöbalken och dess följdlagstiftning samt enligt tillämpliga EU-förordningar. Ansvarsområdet är brett och omfattar bland annat tillsyn av miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, förorenade områden, kemiska produkter och biotekniska organismer, avfall och producentansvar, skötsel av jordbruksmark och skyddade områden. I miljötillsynsförordningen och i 26 kap. miljöbalken regleras kommunens ansvarsområden.

Beslut som inte behandlas i nämnd fattas på delegation enligt den delegationsordning som gäller för anställda inom miljö- och stadsbyggnadskontoret respektive för förtroendevalda inom miljö- och stadsbyggnadsnämnden (MSN 2023/114, senast uppdaterad 2023-09-06 § 132).

Finansiering

Miljöavdelningens arbete finansieras av taxa för miljö- och hälsoskyddstillsynen (KS 2021/0322) samt via anslag. Taxorna består dels av fasta årliga avgifter och timbaserade taxor respektive anmälnings- och provningsavgifter.

Resurser

Behovet av personal inom miljö- och hälsoskydd utreds i en behovsutredning (M-2023-1025).

Nedan följer en redogörelse över den tid som bedöms för tillsyn och ärendehandläggning enligt miljöbalken m.m. samt miljöövervakning, strategiskt miljöarbete samt arbete inom ramen för plan- och bygglovsprocessen för året 2024.

Tillsyn m.m. enl. MB	Bedömt behov 2024 (timmar)
Planerad tillsyn samt tillsynsprojekt miljöskydd	2533
Händelsestyrda arbetsuppgifter (bergvärmeansökningar, anmälningar, klagomål m.m.) inom miljöskydd	1432
Planerad tillsyn, tillsynsprojekt hälsoskydd, radiakmätning och radontillsyn	1053
Händelsestyrda arbetsuppgifter hälsoskydd (klagomål, anmälningar och ansökningar m.m.)	960
Reservattillsyn, strategiskt miljöarbete, miljöövervakning samt arbete inom ramen för plan- och bygglovsprocessen	1740
Totalt behov (timmar)	7718
Årsarbetskrafter	5,5

Antalet personalresurser på miljöavdelningen under 2024 och framåt är nio medarbetare samt miljöchef. Av dessa är två medarbetare livsmedelsinspektörer som arbetar med livsmedelskontroll respektive tillsynsrelaterade övergripande arbetsuppgifter. Resterande medarbetare samt miljöchefen arbetar inom miljö- och hälsoskydd, miljöövervakning, strategiskt miljöarbete, inom ramen för plan- och bygglovsprocessen samt tillsynsrelaterat övergripande arbete i enlighet med behovsutredningen.

Kompetenskrav

Miljö- och hälsoskyddsinspektörerna har akademisk utbildning som miljö- och hälsoskyddsinspektör eller motsvarande. Kompetensutveckling sker

kontinuerligt bland annat genom deltagande i Miljösamverkan Stockholms seminarium och forum, genom beskrivna myndigheters tillsynsvägledning samt genom individuell kompetensutveckling utifrån medarbetarsamtalet.

Rutiner och enhetlighet

För att säkerställa enhetlighet i tillsynen och ärendehandläggningen finns rutiner som uppdateras löpande. Under 2024 finns tid inlagd i behovsutredningen för samsyn, således gemensamma inspektioner, kompetensutveckling och inläsning, t.ex. inom hälsoskydd inför ny tillsyn av olika branscher. Speciellt inom hälsoskydd finns ett behov av att uppdatera rutiner, då detta arbete är eftersatt. Denna tid är tilltagen då flertalet medarbetare är nya inom yrket och inom avdelningen.

Tillsyn och kontroll

Nationell tillsynsstrategi

Nämnden bedriver sin tillsyn enligt Nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken, vilken syftar till att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin syftar till att främja tillsyn inom områden som ur ett nationellt perspektiv är extra angelägna under strategins period. En ökad tydlighet gynnar att myndigheternas samlade resurser och kompetens används effektivare, bidrar till en ökad likvärdighet i tillsynen och underlättar planering av tillsyn.

Strategin innehåller sju tillsynsområden (Avfall, Förorenade områden, Hälsoskydd, Kemikalietillsyn, Miljöfarlig verksamhet, Naturtillsyn och Vattenverksamhet). Vart och ett av dessa har inringade fokusområden med tillhörande preciseringar kopplade till sig. Till varje fokusområde finns ett nationellt effektmål för tillsynen. Preciseringarna utgör strategi för att uppnå effektmålen. Förutom att peka ut viss tillsyn under perioden lyfter strategin också fram andra åtgärder som stärker fokusområdena, exempelvis tillsynsvägledning.

Från och med årsskiftet 2022/2023 omfattar den nationella tillsynsstrategin en period om fyra år, berörd period är därmed 2022–2025.

Den nationella tillsynsstrategin har beaktats i såväl behovsutredning som i denna tillsynsplan. I bilaga 1 redovisas nämndens arbete utifrån fokusområdena i den nationella tillsynsstrategin. Nämndens arbete med till exempel fastighetsägartillsyn och arbetet med förorenade områden ligger i framkant inom ramen för den nationella tillsynsstrategin. Sammantaget är nämndens tillsynsarbete i fas med den nationella tillsynsstrategin.

Om tillsynen inom miljö- och hälsoskydd

Nämndens ansvar och miljöavdelningens arbete med tillsyn enligt miljöbalken och övrig lagstiftning omfattar bland annat planerade arbetsuppgifter och händelsestyrda arbetsuppgifter.

Planerade arbetsuppgifter innefattar att utföra föranmälda och icke föranmälda inspektioner på tillsynsobjekt (miljöfarlig verksamhet och

hälsoskyddsobjekt). Planerade arbetsuppgifter följer tillsynsplanen, i form av att avprickning sker i ett Excelark. I Excelarket framgår när på året tillsynen ska utföras. Vid tillsyn kontrolleras bland annat att verksamhetens egenkontroll följs och att verksamheten följer de beslut, föreskrifter, och domar som finns. Tillsynsmyndigheten vidtar därefter åtgärder som rådgivning/information, föreläggande och förbud, för att åstadkomma rättelse.

Händelsestyrda arbetsuppgifter är till exempel inkomna ansökningar och anmälningar och som inte myndigheten styr över eller kan planera på samma sätt som ovan. En händelsestörd arbetsuppgift kan även vara utbrott av objektburen smitta och olika typer av klagomål. Inom ramen för händelsestyrda arbetsuppgifter ingår även anmälan om misstanke om brott enligt miljöbalken, rådgivning och stöd till allmänheten och näringslivet samt remisshantering.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden bedriver tillsyn med stöd av miljöbalken och dess följdlagstiftning samt enligt tillämpliga EU-förordningar. Ansvarsområdet är brett och omfattar bland annat tillsyn av miljöfarlig verksamhet, hälsoskydd, förorenade områden, kemiska produkter och biotekniska organismer, avfall och producentansvar, skötsel av jordbruksmark och skyddade områden.

Tillsynen enligt miljöbalken innefattar bland miljöfarliga verksamheter med beteckningen B (det finns enbart ett sådant objekt i kommunen) och C i miljöprövningsförordningen och för miljöfarliga verksamheter med beteckningen U (verksamheter som varken är tillstånds- eller anmälningspliktiga).

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden utför även tillsyn av offentliga lokaler och lokaler för hygienisk behandling. Hit hör bl.a. skolor, förskolor, vård- och omsorgslokaler, solarier och bassängbad. Syftet med den tillsynen är att upptäcka och förebygga och undanröja hälsorisker i miljön.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden utför även tillsyn av kommunens tre naturreservat och hanterar dispensansökningar inom reservatsområdena.

Exempel på händelsestyrda arbetsuppgifter är ärendehandläggning av värmepumpsansökningar, ansökningar om att starta hälsoskyddsverksamhet, handläggning av klagomålsärenden, beslut om miljöstraffavgifter, remisshantering och rådgivning.

Miljö- och stadsbyggnadsnämnden hanterar klagomål inom såväl miljöskyddet som hälsoskyddet.

Tillsynen 2024

Tillsynsplanen följer de intervall för tillsyn som redogörs i behovsutredningen.

Nedan följer en närmare redogörelse över tillsynen inom hälsoskyddet respektive miljöskyddet.

Hälsoskydd

I enlighet med fokus inom ramen för den nationella tillsynsstrategin fortsätter fastighetsägartillsynen, som i år omfattar tillsyn av arton bostadsrättsföreningar. När detta har skett har tillsyn av alla bostadsrättsföreningar i kommunen med fler än fem bostadsrättslägenheter genomförts. Därefter följer tillsyn enligt fem års intervall.

Därtill ska tillsynen av förskolor, öppen förskola och familjedaghem ske. Detta är i enlighet med nationell tillsynsstrategi som anger att tillsyn av förskola och grundskola ska ske under perioden 2022–2025. Enligt den nationella tillsynsstrategin ska tillsynen fokusera på städning. För förskolor ska även hygien och smitta beaktas. Tillsynen omfattar 29 förskolor, en öppen förskola och två familjedaghem.

Utöver detta planeras tillsyn på yrkeshygieniska verksamheter (8) inklusive fotvårdare (8), gruppboenden (9), idrottsanläggningar och gym (17) och ett hotell.

Årligen sker tillsyn av solarium (1), strand- och bassängbad (6 respektive 5).

Utöver denna planerade tillsyn enligt ovan sker mätning av bakgrundsstrålning, radiakmätning vid två tillfällen, samt radontillsyn enligt särskild riktlinje beslutad 2023 (M-2023-416).

Därutöver kommer hälsoskyddsinspektörerna arbeta med handläggning av klagomål, eventuella oförsedda händelser såsom smittskyddsärenden, alkoholremitter, rådgivning och anmälan om kompostering av avfall.

Det har inte bedömts finnas utrymme för någon riktad tillsynsinsats utöver det som har beskrivits ovan. I behovsutredningen beskrivs behovet av ökade insatser inom krisberedskap, risk och säkerhet. Extra tid finns inlagd för hälsoskyddsinspektörerna kring detta. Fokus är då främst smittskydd och radioaktivt nedfall. Tid finns inlagd för att arbeta för att träffa ett avtal för smittoanalyser (legionella), då kommunen inte har ett sådant. En åtgärd för att motverka sårbarheten i kommunen är att träffa ett sådant avtal enligt kommunens risk- och sårbarhetsanalys.

Även detta år kommer en informationsinsats göras inför de veckor det tillåts att elda trädgårdsavfall, vilka beskrivs i de lokala föreskrifterna för att skydda människors hälsa och miljön i Danderyds kommun (KS 2022/0098).

Miljöskydd

Reservkraften i Danderyds sjukhus är kommunens enda B-objekt, och får årlig tillsyn. Det får även hälften av C-objekten och det allmänna dag- och spillvattennätet samt Tranholmens samfällighetsförening. Det finns sju C-objekt i kommunen.

De miljöfarliga verksamheter som inte är anmälningspliktiga (U-verksamheter) bedöms inte behöva lika mycket tillsyn och besöks efter ett specifikt tillsynsintervall.

Särskilt utrymme och fokus under 2024 behöver tillsyn av E18 respektive Roslagsbanans trafikverksamhet. Vad gäller E18 sker tillsynen i enlighet med beslutad tillsynsriktning¹. Sedan 2018 pågår ett ärende gentemot Region Stockholm/Trafikförvaltningen rörande Roslagsbanans påverkan på omgivningen samt framtida utökning i kommunen (M-2018-141). Tillsynsmöten ska ske med såväl Region Stockholm/Trafikförvaltningen som Trafikverket under året.

Under 2024 planeras tillsyn av 46 U-verksamheter.

Därtill tillkommer tillsyn av infrastrukturprojektet projekt City Link etapp 2/Anneberg-Skanstull, som är Svenska kraftnäts kabeltunnelprojekt med start i Anneberg mot Skanstull. Aktivitet sker nu vid ventilationsschakt Mörby respektive Stocksundet samt vid tunnelpåslaget i Anneberg. Själva tunnelbormaskinen är nu i centrala Stockholm.

Handläggning av köldmediarapportering inklusive handläggning av miljöstraffavgifter kopplade till dessa är planerade för året.

Under året planeras projektinriktad tillsyn av avfallstransportörer, vilket bedöms vara i linje med fokusområde avfall i den nationella tillsynsstrategin, efter inspiration från likartat projekt i bland annat Solna stad samt Södertälje kommun. Utöver detta planeras tillsyn av byggarbetsplatser med fokus på byggavfall, där ett urval av exploateringsprojekt väljs ut.

En nationell tillsynsinsats, inom ramen för nationell tillsynsstrategi, pågår inom avfallsbrottslighet. Miljöavdelningen har under 2023 deltagit i workshops och seminarier kring detta och fått kommunbesök av länsstyrelsens handläggare i ämnet. Särskild uppsökande tillsyn av avfallsbrottslighet är planerad samt deltagande i en regional tillsynsinsats 2024.

2022 påbörjades ett tillsynsprojekt om kommunens konstgräsplaner. Uppföljning av tillsynen sker 2024. Sedan ett par år tillbaka har ett tillsynsprojekt rörande dagvatten från hårdgjorda ytor (parkeringsplatser) och miljö kvalitetsnormer för vatten pågått. Detta delprojekt ska avslutas under 2024 och förberedelser görs för nästa steg i tillsynsinsatsen (parkeringsplatser utan oljeavskiljare).

Under 2023 inleddes arbetet med energi i tillsynen. Miljö- och hälsoskyddsinspektörer deltog i Miljösamverkan Stockholm seminarier om energi i tillsynen och planeringsmöte hölls med energi- och klimatstrategen och en representant från Energi- och klimatrådgivningen (EKR). Checklistor har tagits fram med utgångspunkt från Södertörns miljö- och hälsoskyddförbunds mallar. Under 2024 fortsätter denna tillsyn med fokus på B, C och de U verksamheter som bedöms vara mest relevanta.

---

¹ Miljö- och hälsoskyddsnämndens beslut 29 november 2022 (§ 61) dnr MHN 2022-923

En kemikalieinriktad tillsyn sker under året genom tillsyn enligt lagen om sprängämnesprekursorer samt en riktad tillsyn med fokus på bekämpnings-/växtskyddsmedel respektive behandlade varor i butiksledet. Under 2017–2018 deltog kommunen i en tillsynsinsats, inom ramen för Miljösamverkan Stockholm, om sprängämnesprekursorer. Det är nu motiverat med tanke på samhällsutvecklingen att göra en ny tillsynsinsats. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) följer varje år upp om kommunerna har arbetat med denna tillsyn. Sprängämnesprekursorer är ämnen som förekommer på marknaden och som tillsammans med andra ämnen kan användas för tillverkning av hemmagjorda sprängämnen. MSB är tillståndsgivande myndighet. Syftet med kommande tillsynsinsats är att få en överblick över den ekonomiska aktörens kännedom om lagstiftningen och över hur mycket av den ämnen som omfattas av lagstiftningen som kan finnas till försäljning i butiker. Butiker som är aktuella för tillsynen är t.ex. färghandel, båthandel, livsmedelsbutiker, bensinstationer, byggvaruhus, apotek och hobbybutiker.

I den nationella tillsynsstrategin finns aktivitet att utföra tillsyn på de som använder tillståndsämnena samt andra särskilt farliga ämnen. Huvudfokus ska vara tillståndsämnena, att ämnena inte används utan ett giltigt tillstånd samt i enlighet med villkoren i tillståndsbeslut enligt Reach-förordningen. Miljöavdelningen ser att denna tillsyn är miljömässigt motiverad och 2024 är fokus på bekämpningsmedel/växtskyddsmedel. I den nationella strategin finns även en aktivitet om att tillsynsmyndigheterna utför tillsyn av behandlade varor i butiksledet, ett särskilt fokus kan läggas på träskyddsbehandlat virke. Tillsyn är därför planerad inom byggvaruhandeln, inkl. Djursholms trä.

Lagen om åtgärder mot förorening från fartyg innehåller bestämmelser som förbud mot förorening från fartyg, mottagning av skadliga ämnen från fartyg, fartygens konstruktion, tillsyn och andra åtgärder för att förebygga eller begränsa förorening från fartyg. Sedan den 1 maj 2023 ansvarar kommunerna för att pröva frågor om att godkänna avfallshanteringsplaner från fritidsbåtshamnar och för tillsyn av hur avfall hanteras i sådana hamnar. Under första kvartalet 2024 kommer handläggning av dessa avfallshanteringsplaner att ske. Denna nya tillsyn är således beaktad i tillsynsplanen.

Utöver ovan beskriven tillsyn sker den händelsestyrda tillsynen i form av handläggning av klagomål samt ärendehandläggning av anmälningar och ansökningar. Därtill tillkommer arbete med yttranden inom ramen för t.ex. ansökan om vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken samt övriga remisser.

Inom ramen för förorenade områden kommer projektrinriktad tillsyn att ske. En särskild sammanställning kring arbetet med förorenade områden redovisas i avsnittet nedan.

Förorenade områden

Nämndens arbete med förorenade områden sker enligt strategin för förorenade områden i Danderyds kommun 2022–2025 (MHN 2022-509,

senast uppdaterad 2022-06-07 § 42). För att nå uppsatta lokala mål och för att arbeta aktivt mot att nå det nationella miljö kvalitetsmålet Giftfri miljö bedöms strategin vara nödvändig för att:

- Öka kunskapen om föroreningsituationen för objekt i riskklass 1 och 2 genom att göra ansvarsutredningar och verka genom tillsyn för att undersökningar genomförs och att åtgärder genomförs vid behov för dessa objekt,
- initiera kontrollprogram för lakvatten vid de största deponierna i kommunen för att bevaka eventuella förändringar över tid,
- inom stadsbyggnadsprocessen bevaka förekomsten av misstänkt förorenade områden vid arbete med planer och bygglov samt bevaka att undersökningar och efterbehandlings åtgärder genomförs vid behov,
- vidmakthålla kompetens inom förorenade områden.

I såväl behovsutredning som tillsynsplan är detta beaktat.

I strategin beskrivs följande aktiviteter:

- Ansvarsutredning av prioriterade objekt, 2-4 per år
- Undersökningar och åtgärder genom egeninitierad tillsyn, 1-2 per år
- Undersökningar och åtgärder genom händelsestyrd tillsyn, 1-2 år
- Uppdatering av databaser och kartskikt, 2 gånger per år

I sammanställningen i tabellen framgår vilka objekt och åtgärder tillsynsmyndigheten planerar 2024.

Ansvarsutredningar	<ul style="list-style-type: none"> • Skogsviks båtklubb (revidera) • Ranängens båtägareförening (revidera) • Stocksunds båtklubb (ny)
Undersökningar och åtgärder egeninitierad	<ul style="list-style-type: none"> • Egenkontrollprogram för nedlagda deponier • Jakttskyttebanan Rinkebyskogen (åtgärder) • PFAS föroreningen vid Danderyds sjukhus helikopterplatta (beslut om åtgärdsalternativ) • Norrorts kemiska tvätt, Klingsta • Stocksunds Kem och Press • Provtagning båtklubbar enligt KS beslut 2023-10-23 § 162 (KS 2021/0284) • Nedlagd beninstation, Karlsro • Identifiering av PFAS verksamheter, nationell insats initierad av Naturvårdsverket
Undersökningar och åtgärder händelsestyrt	<ul style="list-style-type: none"> • Handläggning av anmälningar om avhjälpande av förorening (28 § förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd) • Miljöolyckor

Mål om inriktning för kemikalietillsyn

Miljöavdelningen ska arbeta enligt nämndmålet att ”miljö- och stadsbyggnadsnämnden har en aktiv kemikalietillsyn”. Målet föreslås då miljö- och stadsbyggnadskontoret saknar en inriktning för tillsynen inom kemikalieområdet, förutom inom ämnesområdet förorenade områden. Målet innebär framtagande av riktlinjer som ger nämnden och kontoret samlad kunskap om hälsoaspekter, tillsynsområden och vägledning för att därefter bedriva en aktiv tillsyn inom kemikalieområdet. Erfarenheten är att denna tillsyn inte har prioriterats de senaste åren och då det är ett viktigt område för människors hälsa och miljön ska inriktningen medföra prioritering och vägledning. I arbetet med tillsynsinriktningen beaktas den kemikalietillsyn som beskrivs i den nationella tillsynsstrategin. Arbetet planeras att redovisas i majnämnden.

Uppföljning

Uppföljning av tillsynsplanen sker kontinuerligt och operativt genom arbetsmöten och avprickning i berört Excelark för miljöskydd respektive hälsoskydd. En mer omfattande uppföljning sker inom ramen för nämndrapportering i april och oktober.

Krisberedskap

I Danderyds kommun finns en övergripande krisledningsplan. I denna beskrivs det generella arbetet samt vilket ansvar de olika myndighetspersonerna har. Varje förvaltning ska ha en krisberedskapsplan och varje enhet ska ha rutiner för att hantera kriser. I kommunen finns det alltid en tjänsteman i beredskap (TiB)

Under 2023 deltog miljöavdelningen i arbetet med framtagandet av en ny risk- och sårbarhetsanalys för kommunen. Under 2024 är arbetet med kontinuitetsplanering aktuellt. Ytterligare arbete med revidering av nödvattenplan kan bli aktuellt under året. Därmed finns det väl tilltagen tid för denna typ av arbete i behovsutredningen. Inom miljö- och hälsoskyddet är ämnesområdena smittskydd, radioaktivt nedfall, förorenade områden och miljöolyckor mest relevanta i denna typ av arbete.

Öppenhet

Vid begäran om allmänna handlingar gäller offentlighetsprincipen. Hantering sker enligt offentlighets- och sekretesslagen. Handlingarna publiceras även på kommunens hemsida inför varje nämndsammanträde.

Bilaga 1

I tabellen nedan följer en sammanställning kring nämndens arbete utifrån de fokusområden och tillsynsaktiviteter i den nationella tillsynsstrategin, framtagen av Naturvårdsverket m.fl, som bedöms beröra kommunen. Aktiviteterna kommenteras i kursivt i tabellen.

Fokusområde	Tillsynsaktivitet i den nationella strategin och nämndens arbete med denna (i kursivt)	2024
Avfall	<p>Länsstyrelser och kommuner ökar inom ramen för sina tillsynsuppdrag sin samverkan vid tillsyn av avfallstransporter. Länsstyrelser anordnar myndighetsgemensam tillsyn där den aktuella kommunen för tillsynsinsatsen bjuds in.</p>	X
	<p><i>Tillsynsinsatsen planeras 2024. Tid för insatsen finns i behovsutredningen.</i></p> <p>Kommuner identifierar ett riskbaserat urval av åkerier och avfallsanläggningar för tillsyn på avfallstransporter.</p>	X
	<p><i>Tillsyn sker 2024 av alla berörda avfallstransportörer (ca 30 st).</i></p> <p>Kommuner genomför uppsökande tillsyn med fokus på illegal avfallshantering inkl. inventering för att hitta illegal avfallshantering genom exempelvis att kontrollera områden där risken för sådan verksamhet är stor.</p> <p><i>Uppsökande tillsyn inom avfallsbrottslighet är planerad 2024 - 2026. Dialog ska ske med tekniska kontoret och brottsförebyggande samordnare. Länsstyrelsens handläggare inom avfallsbrottslighet besökte kommunen 2023 och gav tillsynsvägledning inför tillsynsinsatsen.</i></p>	X

	<p>Vid tillsyn på befintliga verksamheter spåra avfall genom att nyttja avfallsregistret, kontrollera kvitton eller motsvarande dokumentation, i syfte att hitta illegal avfallshantering.</p> <p><i>Detta sker löpande utifrån de miljöfarliga verksamheter som ska ha tillsyn enligt tillsynsplanen.</i></p> <p>Tillsynsmyndigheterna bedriver tillsyn utifrån anteckningsskyldigheten enligt avfallsförordningens 6 kap 5 § och 7 kap 7 §.</p> <p><i>Detta sker löpande utifrån de miljöfarliga verksamheter som ska ha tillsyn enligt tillsynsplanen.</i></p>	X
	<p>Tillsynsmyndigheterna bedriver tillsyn utifrån anteckningsskyldigheten enligt avfallsförordningens 6 kap 5 § och 7 kap 7 §.</p> <p><i>Detta sker löpande utifrån de miljöfarliga verksamheter som ska ha tillsyn enligt tillsynsplanen.</i></p>	X
Förorenade områden	<p>Tillsynsmyndigheter har senast år 2025 utifrån länsstyrelsernas strategipaket upprättat handlingsplaner eller motsvarande styrdokument för tillsyn av prioriterade förorenade områden.</p> <p><i>Handlingsplan² finns sedan flera år och reviderades 2022.</i></p> <p>Samtliga tillsynsmyndigheter med tillsynsansvar över objekt i riskklass 1 och 2 har minst ett aktivt ärende om avhjälpande av föroreningskada. Antalet pågående ärenden bör relateras till antalet prioriterade objekt som tillsynsmyndigheten ansvarar för.</p> <p><i>Arbete sker i enlighet med strategin för förorenade områden. Kommunen har två aktiva ärenden, riskklass 1 objekt, rörande avhjälpande av föroreningskada.</i></p>	X
		X

² Strategi för förorenade områden i Danderyd 2022–2025 (MHN 2022-509)

	<p>Tillsynsmyndigheten har till den 31 december 2025 ökat antalet objekt i riskklass 1 och 2 som har ett utrett ansvar.</p> <p><i>Arbete sker inom ramen för strategin som anger att arbete ska ske med 2-4 ansvarsutredningar per år för prioriterade objekt.</i></p> <p>Tillsynsmyndigheten har under strategins period ställt krav på undersökning och/eller avhjälpande av riskklass 1 och 2 objekt.</p> <p><i>Arbete sker enligt strategi för förorenade områden, 1-2 undersökningar och åtgärder per år inom egeninitierad respektive händelsestyrd tillsyn.</i></p> <p>Tillsynsmyndigheterna tar aktivt del av kunskap och vägledning om riskbedömning, riktvärden, representativa halter och åtgärds mål på ett sätt som utvecklar handläggningen av ärenden som initieras genom anmälan enligt 28 § FMH, i riktning mot effektmålet</p> <p><i>Miljöavdelningen deltar i kompetensutveckling i ämnet, t.ex. kan detta behandlas vid länsstyrelsens handläggarträffar samt Naturvårdsverkets webinarier.</i></p>	<p>X</p> <p>X</p> <p>X</p>
<p>Hälsoskydd - Fastighetsägartillsyn</p>	<p>Kommunerna kartlägger och väljer ut fastigheter/bostäder 2022–2025 inför tillsyn. (Flerbostadshus som till exempel hyresrätter eller liknande boendeformer)</p> <p><i>Kartläggning är utförd och kvalitetsgranskad hösten 2022</i></p> <p>Kommunerna bedriver tillsyn av fastigheter/bostäder där risken för olägenhet för människors hälsa är stor 2022–2025. (Flerbostadshus</p>	<p>X</p>

	<p>som till exempel hyresrätter eller liknande boendeformer)</p> <p><i>Denna fastighetsägartillsyn är pågående. Under 2024 sker tillsyn av de fastigheter/bostäder som inte har tillsynsats tidigare. Fr o m 2025 sker tillsyn enligt tillsynsintervall.</i></p>	
Hälsoskydd - Bassängbad	<p>Kommunerna gör tillsynsbesök på anmälningspliktiga bassängbad under 2022–2024. I tillsynen tillämpas Folkhälsomyndighetens allmänna råd (HSLF-FS 2021:11) och tillhörande vägledning om bassängbad</p>	X
	<p>Alla anmälningspliktiga bassängbad har fått ett tillsynsbesök under 2022–2024.</p> <p><i>Tillsyn av bassängbad sker årligen enligt tillsynsplan.</i></p>	X
Hälsoskydd - Inomhusmiljö och egenkontroll i förskola och skola	<p>Kommunerna bedriver tillsyn av förskolor och grundskolor. Extra fokus för både förskolor och skolor under perioden 2022–2024 är städning. Ytterligare fokus för förskolor under perioden 2024–2025 är hygien och smitta.</p> <p><i>Förskoletillsyn sker 2024 och 2026.</i></p>	X
Kemikalietillsyn	<p>Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn hos nedströmsanvändare av tillståndsämnena samt andra särskilt farliga ämnen. Huvudfokus ska vara på tillståndsämnena, att ämnena inte används utan ett giltigt tillstånd samt i enlighet med villkoren i tillståndsbeslut enligt Reach-förordningen. (Under strategins period).</p> <p><i>Tillsyn sker inom ramen för ordinarie tillsyn såsom båtklubbs- och golfklubbstillsynen. Under 2024 planeras en extra</i></p>	X

	<p><i>tillsynsinsats inom bekämpning- /växtskyddsmedel.</i></p> <p>Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn av varor och kemiska produkter i butiksledet med fokus på begränsningar enligt Reach-förordningen. Detta kan göras i form av kontroll av rutiner för att uppfylla krav och begränsningar i lagstiftningen. (Under strategins period).</p> <p><i>Under 2024 är fokus byggvaruhandel. Under 2025 finns ytterligare tillsynsprojekt inom varor och kemiska produkter i butiksledet inplanerat.</i></p> <p>Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn av biocidprodukter i butiksledet som egna inspektioner eller som ett delområde i en bredare inspektion. Biocidprodukter att fokusera särskilt på kan vara rått- och musmedel, insektsmedel och båtbottnfärger. (Under strategins period).</p> <p>Tillsynsmyndigheterna utför tillsyn av behandlade varor i butiksledet som egna inspektioner eller som ett delområde i en bredare inspektion. Ett särskilt fokus kan läggas på träskyddsbehandlat virke. (Under strategins period).</p> <p><i>Tillsyn på byggvaruhandel är inplanerad 2024.</i></p>	<p>X</p> <p>X</p>
<p>Miljöfarlig verksamhet - Fordonstvättar och fordonsverkstäder</p>	<p>Tillsynsmyndigheterna använder det nationella handläggarstödet för att hitta de verksamheter som har störst potentiell miljöbelastning.</p> <p>Tillsynsmyndigheterna deltar i en nationell tillsynskampanj avseende fordonstvättar och/eller fordonsverkstäder (nov 2023 - maj 2024)</p>	<p>X</p> <p>X</p>

	<i>De fordonstvättar och fordonsverkstäder som ska ha tillsyn 2024 fördelas till tiden för tillsynskampanjen</i>	
Miljöfarlig verksamhet - Dagvatten	<p>Tillsynsmyndigheterna inhämtar information om den kommunala va-huvudmannens egenkontroll av den allmänna dagvattenanläggningen utifrån följande frågor:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Utförs någon egenkontroll av den allmänna dagvattenanläggningen och dess olika anläggningsdelar, såsom ledningsnät och dagvattenanläggningar inom anläggningen? (Ja eller Nej, eller mer utförligt beskrivet) • Vilket år utfördes egenkontrollen senast? • Senaste dokumenterad egenkontroll begärs in, alt. om egenkontrollen inte finns dokumenterad, kort beskrivning av utförd men ej dokumenterad egenkontroll begärs in. • Med vilken regelbundenhet utförs egenkontrollen? <p>Ambitionsnivån i tillsynsaktiviteten är att samtliga Sveriges kommuner (därav ambitionsnivån 100 %) ska komma upp i en minsta gemensamma lägsta nivå vad gäller kännedom om VA-huvudmannens egenkontroll av den allmänna dagvattenanläggningen. Det genom att ställa ovanstående frågor och få svar, som senare kan utgöra underlag inför besvarande av Naturvårdsverkets uppföljning av fokusområdet. Tillsynsaktiviteter sker med fokus på egenkontroll av dagvattenanläggningar hos VA huvudmannen.</p>	X

	<i>Detta sker inom årlig tillsyn av dagvattennätet, egenkontrollprogram finns.</i>	
Miljöfarlig verksamhet - Energihushållning	<p>Tillsynsmyndigheten kontrollerar i tillsynen om:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kraven i miljöbalkens hänsynsregler om energihushållning och användning av förnybara bränslen uppfylls • miljöbalkens bestämmelser om egenkontroll vad gäller energihushållning och användning av förnybara bränslen följs. <p>Tillsynen bör anpassas utifrån tidigare tillsynserfarenheter och hur långt tillsynsobjekten kommit i sitt arbete genom att exempelvis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • identifiera och prioritera tillsynsobjekt med stor energihushållningspotential och/eller bristande egenkontroll • förelägga om kartläggning av energianvändningen och en energihushållningsplan/åtgärdsplan, när det bedöms skäligt. Omfattningen av kartläggning och plan anpassas till verksamhetens storlek. • förelägga om utredning eller åtgärder när det bedöms skäligt. <p><i>Under 2023 inleddes projektinriktad energitillsyn. Detta fortsätter under 2024 med fokus på B, C och de U-verksamheter som bedöms relevanta. Miljöavdelningen har deltagit i Miljösamverkan Stockholms seminarier i ämnet under 2023.</i></p>	X
Miljöfarlig verksamhet –	Kommunerna förbereder för riskbaserad tillsyn av små avlopp genom komplettering och uppdatering av digitala	

<p>Små avlopp</p>	<p>ärendehanteringsregister. (2022–2024)</p> <p>Återkommande planerad tillsyn av små avloppsanläggningar utförs baserat på riskklassning där de avloppsanläggningar prioriteras som har störst negativ påverkan på människors hälsa och miljön.</p> <p><i>Tillsyn av samtliga små avlopp gjordes 2019, exklusive vid enskilda avlopp vid komplementbyggander. Uppföljande tillsyn är planerad 2025. Det finns ett litet antal enskilda avlopp i kommunen, främst på Tranholmen.</i></p>	<p>X</p>
<p>Miljöfarlig verksamhet - Växtnäringsläckage från jordbruk och hästgårdar</p>	<p>Tillsynsmyndigheterna använder sig av de nationellt framtagna checklistorna för tillsyn i fält samt växtnärings tillsyn på hästgårdar. (2022-2025)</p> <p>Tillsynsmyndigheterna tar del av KEMI digitala utbildningar inom växtnäringsområdet. (2023-2025)</p> <p>Tillsynsmyndigheterna prioriterar att delta i det nationella tillsynsprojektet om Tillsyn i fält. (2025)</p> <p><i>Tillsyn av stall, jordbruk och ridskola sker 2025. Deltagande i KEMI tillsynsprojekt "tillsyn i fält" sker eventuellt beroende på upplägg m.m., då kommunen har så pass få objekt.</i></p>	<p>X</p>
<p>Naturtillsyn</p>	<p>Länsstyrelserna genomför årligen kunskapshöjande aktiviteter för kommunen som tillsynsmyndighet. Naturvårdsverket stödjer länsstyrelserna i deras vägledning.</p> <p><i>Miljöavdelningen deltar i webinarier och workshops i de fall de bedöms relevanta.</i></p>	<p>X</p>

	<p>Tillsynsmyndigheten planerar och genomför tillsyn i/vid grunda exponeringsskyddade havsvikar och där det är skäligt föreläggs om återställelse under 2023-2024.</p> <p><i>Åtgärder inom lokalt åtgärdsprogram för vatten (LÅP) ska följas upp. Fokus inom programmet är bl.a. grunda havsvikar. Uppföljning sker med vattenplaneraren på tekniska kontoret. Bedöms inte aktuellt att bedriva aktiv tillsyn med anledning av det pågående LÅP-arbetet.</i></p>	(X)
--	--	-----